

Täysistunto

Torstai 15.9.2022 klo 16.00—19.50

2.4. Suullinen kysymys hoitajien työtaistelun ratkaisemisesta (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 137/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Seuraava kysymys, edustaja Tanus, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.35 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Jokaiselle tässä salissa istuvalle on käynyt selväksi, että Suomessa on meneillään erittäin vaikea terveydenhuollon kriisi. Pitkään kehittynyt tilanne on kulminoinut hallituksen valmistelemaan hoitajien pakkolakiin.

Hoitajakriisissä on kyse pitkälti rahasta. Hallitus on koko kriisin ajan viestinyt, että asia tulee ratkaista työntäjä- ja työntekijäjärjestöjen neuvottelupöydissä. Tämä on mielestämme vastuun pakoilua. Hallitus on vastuussa koko terveydenhuollon sektorista ja sen toimivuudesta — myös riittävästä rahoituksesta. KD on jo aiemmin esittänyt puolen miljardin lisärahoitusta hoitajakriisiin lievittämiseksi.

Arvoisa ministeri, hallitus on osoittanut paljon rahaa monille tahoille, ja kysyisinkin nyt: miksi hallitus ei osoita rahaa myös hoitajakriisin ratkaisemiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.36 **Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa heräpuhemies! Mekanismi tässä asiassa menee niin, että meillä on työmarkkinajärjestöt, jotka neuvottelevat näistä. Siellä on ammattilaiset — niin kuin tiedämme — niin sanotusti pöydän kummallakin puolella. Siellä aikanaan tullaan päätyämään johonkin ratkaisuun, toivottavasti sellaiseen, joka on meille kaikille hyvä — tarkoitan hyvä potilaille, veronmaksajille ja ennen kaikkea hoitohenkilökunnalle.

Valtion osuus tässä menee sillä tavalla, että meillä on hyvinvointialueiden rahoituslaisissa pykälä — muistaakseni kuudes pykälä — joka määrittelee, mikä on hyvinvointialueen indeksi. Siellä on 60 prosentin painoarvolla yleinen ansiotason kehitys, johon tietenkin näin merkittävän alan kuin hoitoalan palkkauskkin vaikuttaa. Siellä on 30 prosentin painoarvolla kuluttajahintojen nousu, ja 10 prosentin painoarvolla sosiaaliturvamaksujen muutos. Tämä sitten johtaa siihen, että se rahoitus tulee. Nyt esimerkiksi on arvioitu, että tämä indeksi voisi olla noin 3,7 prosenttia siitä koko 22 miljardista, [Puhemies koputtaa] jolloin kysymys on sadoista miljoonista euroista, jotka sitten tähän järjestelmään siirretään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofoni päälle.

16.38 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille vastauksesta. Indeksejä ja lukuja niiden takana on monenlaisia. Tosiasia kuitenkin on, että hoitajakriisissä on kyse rahasta, ja sitä jaettavaa rahaa tulee olla ei vain tulevilla hyvinvointialueilla vaan jo nykyisillä kunnilla. Siinä mielessä hallitus on vastuussa koko terveydenhuoltosektorista ja myös sen riittävästä rahoituksesta. Sitä vastuuta ei voi mikään hallitus pakoilla.

Me saamme jatkuvasti viestejä eri puolilta Suomea terveydenhuollon valtavista ongelmista. Eilen lehdet kertoivat Jorvin sairaalan päivystyksen katastrofaalisesta tilanteesta, ja HUSin lääkäreitä irtisanoutuu, koska Apotti-tietojärjestelmän toimimattomuuden ja sen suurten ongelmien vuoksi potilaiden hoito on vaikeutunut. Mietimme, onko hallituksella tietoa ja todellista ymmärrystä terveydenhuoltosektorin kentän todellisesta tilanteesta. Terveydenhuollon kriisi on todella vaikea tällä hetkellä, ja kysynkin ministeriltä: mihin pikaisiin toimenpiteisiin ryhdytte tilanteen helpottamiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.39 **Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terveydenhuollon tilanne koronan jälkeen ei todellakaan ole helppo meidän maassamme. Kaksi ja puoli vuotta elimme koronamäärjääristystä. Sinä aikana valtio laittoi viisi miljardia lisää rahaa kunnille, siitä suoraan terveydenhuoltoon kolme miljardia ja kaksi miljardia yleistä kuntatalouden vahvistamista, ja kunnat ovat kuitenkin ne tahot, jotka Suomessa ylläpitävät ja rahoittavat terveydenhuoltoa, kuntayhtymiä myös.

Tiedän, että meillä on ollut vaikeita tilanteita terveydenhuollossa. Olen itse kiertänyt tänä kesänä erittäin monta terveydenhuollon toimipistettä. Mainitsen vaikka esimerkkinä Forssan terveydenhuollon, jossa kävin ja jossa esimerkiksi päivystys toimi niin hyvin, että siellä ei ole koskaan yli tunnin mittaisia jonoja. Sitten tiedän nämä HUSin kriisit, tiedän monta muuta kriisiä. Minulla on ollut työhuoneessani sosiaali- ja terveysministeriössä kaikkien Suomen terveydenhuoltokuntayhtymien edustajat. Olemme yhdessä käyneet läpi tätä tilannetta. [Puhemies koputtaa] Olemme todenneet, että se kaikkein tärkein asia on nyt saada siellä vanhustenhuolto pelaamaan, [Puhemies: Kiitoksia!] koska monta kertaa se päivystysruuhka syntyy siitä, että potilaita ei saada sieltä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

16.40 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tänään avattiin Sairaanhoidajapäivät, ja sieltä tuli vahva viesti: Jos hoidamme hoitajien asiaa, voimme myös pelastaa suomalaisen terveydenhuollon. Jos ei ole hoitajia, ei ole myöskään palveluita.

Nyt pitäisi tehdä niitä toimia hoitoalan pito- ja vetovoiman vahvistamiseksi. Te vasta vuosi sitten perustitte työryhmän tätä työtä tekemään, mutta yhtään esitystä ei sieltä ole tullut. Valtiovarainministeri Saarikko moitti vahvasti hallitusta ja myös itseään, että toimenpiteitä ei ole tehty. Elokuussa vielä, ministeri Lindén, ette edes tienny, toimiko tuo työryh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2022 vp

mä vai ei, ja Tehyn varapuheenjohtajan piti sanoa, että pää punaisena tehdään töitä mutta hallitus ei tuo esityksiä eduskuntaan. Miksi te olette näin toimineet? Kun ette ole työtä tehneet, niin terveydenhuolto on ajautunut kriisiin. Tilanne on vakava. Miten te vastaatte: tuleeko niitä toimenpiteitä vai ei?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.41 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin merkittäviä toimenpiteitä on tullut. Otan esimerkkinä vaikka sen, että budjettiriihessä sovittiin 2 500 hoitoavustajan kouluttamisesta ihan uutena asiana, ja tämä perustui pitkälti siihen, että kesäkuussa Valvira muutti tulkintansa siitä, mikä saa olla hoivaavustajien osuus vanhustenhuollon ympärivuorokautisissa yksiköissä.

Tämä mainitsemanne työryhmä on asetettu marraskuussa. Sen työ käynnistyi keskellä koronakriisiä, joka meillä vielä tammikuussa oli. Se on jakaantunut seitsemään eri kokonaisuuteen, joissa ovat mukana kansainvälinen rekrytointi, digitalisaatio, koulutusjärjestelmän lisääminen, johtamisen parantaminen, työnjakokysymykset ja koko palvelujärjestelmän kehittäminen. Kaikilla näillä tapahtuu toimenpiteitä, mutta ymmärrätte, että kun asia on niin vaikea, että vuonna 2000 tässä salissa on puhuttu hoitajakriisistä ja sanottu, että tarvitaan 10 000 hoitajaa lisää, niin tämä ei ole mikään sellainen asia, että yhdessä kuukaudessa tämä asia olisi ratkaistavissa. [Puhemies koputtaa] Mutta kovasti tehdään töitä, ja varsinkin koulutusmääriä ollaan lisätty ja oltu yhteydessä kaikkiin tahoihin, [Puhemies: Kiitoksia!] joiden kanssa tässä täytyykin olla. [Sari Sarkomaa: Vuosi on kulunut!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Niikko, olkaa hyvä.

16.42 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, miten niitä hoitajia saadaan lisää, jos tämä hoitoalan työn arvostus ei näy esimerkiksi palkassa tai työolosuhteiden parantamisessa? Me ollaan koko tämä hallituskausi kipuiltu näitten asioitten kanssa, ja mitään konkreettista esitystä ei ole tullut. Ja kyllä yksi tosiasia on se, että kyllä hoitajatkin ansaitsevat vähän parempaa palkkaa. Inflaatio on tällä hetkellä lähes 8 prosenttia, ja tämän vuoden aikana ostovoima tulee heikkenemään laskelmien mukaan 5 prosenttia, ja nyt esitetyt palkankorotukset eivät tule kattamaan edes sitä inflaation nousua, joten ymmärrettävistä syistä johtuen, ymmärrän, että hoitajat haluavat lisää likkaa.

Mutta yksi tärkeä kysymys: kun hoitajista on pulaa, niin milloin te aiotte poistaa tämän tartuntalain 48 a §:n, joka estää hoitajia menemästä töihin, jos ei heillä ole rokotteita tarpeeksi? Tämä on niin vanha laki, että esimerkiksi Vantaalla Foibe-niminen yritys heitti kahdeksan vuotta työssä olleen henkilön, joka ei ollut koskaan ollut pois, pihalle tuosta vaan, sen takia, [Puhemies koputtaa] kun ei enää rokotesuoja ole voimassa, kun tartuntoja ei ole tullut riittävästi. [Puhemies: Kiitoksia!] Koska te poistatte tämän pykälän?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.43 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selitykseksi kaikille niille, joille asia ei ole tuttu, että mikä on tartuntatautilain 48 a §. Se on se pykälä, joka kieltää kokonaan rokottamattoman hoitohenkilön työskenteilyn esimerkiksi vanhustenhuollon ympärivuorokautisissa laitoksissa. [Mika Niikon väli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2022 vp

huuto] Koronakriisi ei ole ohi, vaikka meillä ei enää onneksi ole rajoituksia. Juuri eilen me istuimme koronaministerityöryhmässä. Meillä on WHO:n arvio siitä, meillä on EU:n arvio siitä, meillä on 545 koronapotilasta sairaaloissa. Meillä kuolee koronaan joka viikko 100 henkilöä. [Mika Niikon välihuuto] Minäpä epäilen, että jos me emme olisi pitäneet tätä lakipykälää voimassa, niin täällä kysyttäisiin, että milloin hallitus tekee jotain sille, että ihmiset menevät vanhustenhuollon laitoksiin ja tartuttavat siellä potilaita, haavoittuvassa asemassa olevia. Me arvioimme tämän asian aivan lähiviikkoina. Todennäköistä on, että tämä toistaiseksi voimassa oleva lakipykälä tulee poistumaan, mutta en pysty [Puhemies koputtaa] vielä, ennen asiantuntijoiden arviointia sanomaan tarkkaa päivämäärää. [Jussi Halla-aho: Estääkö rokote tartunnat?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Suomela, olkaa hyvä.

16.45 **Iiris Suomela vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on ensinnäkin tärkeää, että kaikki puolueet sitoutuvat yhdessä etsimään ratkaisuja tähän hoiva-alan kriisiin. Meistä monet ovat kuntapäättäjiä, hyvinvointialueiden päättäjiä, ja sen takia tämä on yhteinen asia. Varmasti myös vaalien alla tästä paljon keskustelua tullaan käymään.

No, samalla meillä on käsillä tämä akuutti tilanne, jossa on kova huoli siitä, että mitä tahansa lainsäädäntöä täällä eduskunnassa tehdään, toimitaanko varmasti työpaikoilla sitten sen mukaan. On kova huoli ensinnäkin siitä, tulkitaanko lainsäädäntöä oikein, ja toisaalta siitä, että jos käy niin, että työnantaja tulkitsee lainsäädäntöä ikään kuin väärin, niin saako nopeasti aluehallintoviranomaiseen yhteyden ja sen oikean tulkinnan. Miten varmistetaan, että saamme valvottua työpaikkojen tilannetta ja varmistettua, että lain mukaan toimitaan aina kaikissa tilanteissa, myös poikkeustilanteissa, joissa voidaan joutua aika yllättävienkin tilanteiden eteen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.46 **Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä viitattiin aluehallintovirastoihin, aveihin, jotka aikaisemmin olivat lääninhallitusten tiettyjä osastoja. Ne ovat valtion alueellisia yksiköitä, ne ovat puolueettomia, niissä toimitaan korkealla asiantuntemuksella ja virkavastuulla. Esimerkiksi eräiden asioiden yhteydessä perehdyin Lounais-Suomen avin tekemään päätökseen, joka oli erittäin yksityiskohtainen kaikkine liitteineen, ja tiedän, että koska sillä oli paljon vaikutusta eri asioihin, se oli syvällä virkavastuulla tehty. Eli me luotamme tässä aluehallintoviranomaisiin. Toki sitten myös Valvira ylimpänä terveydenhuollon valvojana valvoo tätä tilannetta.

Tiedän, että vuoropuhelu siellä työpaikoilla usein työtaistelun aikana on kovin kireää, mutta luotan tässä ihan täysin aluehallintoviranomaisten puolueettomaan arvioon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

16.47 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hoitohenkilökunta on ollut todella kovilla koronakriisin aikana. Hoitajilta on vaadittu paljon venymistä. Kiitosta hoitajille ei ole juurikaan kuulunut. Mielestäni sitä ei ole kuulunut edes hallitusai- tiosta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2022 vp

Koronakorvauksia ei ole hoitajille tullut. Eivätkö he olisi ne ansainneet? Ketkä menivät etulinjassa, ambulanssissa, päivystyksessä vastaanottamaan potilaita sairaudessa, josta kukaan ei tiennyt mitään? He olivat todella peloissaan.

Tämä työtaistelu on täysin ymmärretty ja ymmärrettävä, ja siellä puhutaan rahasta. Suomalainen terveydenhuollon sektori on ollut alibudjetoitu koko ajan vuosikausia. Vuodesta 2007 ei opittu mitään.

Minkä taaksesi jätät, sen edestäsi löydät, ja nyt meillä on tilanne päällä. Ainoastaan se ei riitä, että me sanomme, että suomalainen hoitaja ansaitsee arvostuksen, vaan meidän täytyy sanoa, että suomalainen hoitaja ansaitsee palkkansa. [Puhemies koputtaa] Mitä te teette, hyvä hallitus, tälle?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Lindén, olkaa hyvä.

16.48 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen useilla foorumeilla — kaikilla, millä kuljen — kiittänyt suomalaista hoitohenkilökuntaa ja teen sen tässäkin. Muistan, kun tasavallan presidenttikin tässä yhteydessä otti Winston Churchillin tunnetun sitaatin, viitaten korona-aikaan, ja totesi: ”Harvoin ovat niin monet kiitollisia niin harvoille.”

No, mitä nyt tulee sitten näihin korvauksiin, näihin taloudellisiin palkitsemisiin, olen itsekin ollut siitä huolissani, että kun katsotaan kuinka valtavan paljon rahaa valtio siirsi kunnille — itse asiassa niin, että vuosina 20 ja 21 kunnat tekivät ylijäämää — miksi ei siitä riittänyt sitten tarpeeksi kohdennettua rahaa esimerkiksi kaikkein vaativimmissa tilanteissa olevalle hoitohenkilöstölle. Tiedän tapauksia, joissa on riittänyt. Helsingin Sanomat kertoi Herttoniemen koronasairaalasta, jossa kiiteltiin sitä työilmapiiriä, sitä tasa-arvoa, sitä itsehallintoa, joka siellä oli, ja mainittiin, että jokainen sinne siirtynyt sai 500 euroa ylimääräistä kuukaudessa. On ollut myös fiksuja työnantajia. [Puhemies koputtaa] Valtio on antanut rutkasti rahaa tätäkin tarkoitusta varten. [Mari Rantanen: Olisitte korvamerkinneet ne!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.49 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Helsingin kaupunki on kamppaillut kuukausia palkkausjärjestelmä Sarastian kanssa, ja pienituloiset ovat joutuneet odottamaan palkkojaan kuukausia, nimenomaan matalapalkkaiset ihmiset, ja tilanne on ollut aivan katastrofaalinen eikä sitä ole ratkaistu vielä kokonaan. Tähän on myös konsultteja palkattu miljoonilla. Nyt ilmeisesti monet hyvinvointialueet ovat ottamassa tämän saman palkkausjärjestelmän käyttöön, ja kysyisinkin asianomaiselta ministeriltä: miten estetään se, ettei missään nimessä jouduta hyvinvointialueilla samanlaiseen katastrofaaliseen tilanteeseen kuin mihin Helsingissä on jouduttu?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Paatero, olkaa hyvä.

16.50 Kuntaministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todella tärkeä kysymys, ja tämä on hyvin karmaiseva esimerkki, mitä voi käydä, kun ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2022 vp

varmistauduta riittävillä henkilöstöresursseilla, riittävällä koulutuksella tällaisiin suuriin muutoksiin.

Meillä on kaksi tärkeätä tehtävää vuodenvaihteessa: huolehtia siitä, että palvelut siirtyvät vuodenvaihteen yli ja että henkilöstön asiat hoidetaan ja siinä tärkeimpänä palkkaus. [Sari Sarkomaan välihuuto] Meillä on monilla alueilla järjestelmät, jotka ovat toimineet kuntayhtymäpohjaisina, ja ne ovat järjestyneet aivan loistavasti ilman mitään ongelmia. On koottu yhteen eri palkkausjärjestelmät. Nyt näihin tapauksiin, missä erityisesti on näitä sirpalemaakuntia, joissa kootaan yhteen, me olemme antaneet valtiovarainministeriöstä ohjeen, että jos on semmoinen tilanne, että ei ole varmuutta siitä, käytetään vielä kuntien järjestelmiä. Se on mahdollista tehdä virka-apupyynnönä niin, että kuntien palkkausjärjestelmät maksavat sen vuodenvaihteen yli, jotta voidaan varmistaa tämä keissi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

16.51 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen täällä jo kysyinkin sitä, miten on mahdollista, että kun teillä on sitä rahaa ollut levittää aika moneen kohteeseen, niin tätä ei ole hoidettu. Kerrankin olisi ollut sellainen kohde, johon tarvitaan rahaa: terveydenhuoltoon, hoitajien palkkoihin.

Mutta varsinainen kysymykseni on pääministerille: Olitte eilen Kuntaliiton järjestämässä paneelissa, ja siellä kun keskustelitte näistä hoitaja-asioista ja hoitajamitoituksesta ja yleensä tästä kehittämisestä, niin te sanoitte näin: ”Kokoomuksen vastaus on se, ettei tehdä mitään. Ei mitoituksia, ei lisää koulutuspaikkoja, ei paranneta palveluita ja jätetään vanhukset heitteille.” Kuinka te kehtaatte puhua näin potaskaa? Miten se on mahdollista, ja mihin te perustatte tämän teidän virkkeenne ja nämä lauseet? Haluan siihen vastauksen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.52 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on ollut hallitusvastuussa erittäin pitkään, ja sinä aikana tämä tilanne on vain pahentunut. [Sari Sarkomaan välihuuto] Tämä hallitus on pitkäästä aikaa ensimmäinen hallitus, joka tekee aidosti laadullisia parannuksia vanhustenhoivaan. Ympäri vuorokautisen hoivan hoitajamitoitus on pitkäästä aikaa vanhustenhoidon laatua parantava uudistus. [Jani Mäkelä: Hoitajamitoitus, joka meni ihan käsille! Älkää viitsikö!] Tämänkaltaisia uudistuksia ei kokoomusvetoisilta eikä sellaisilta hallituksilta, joissa kokoomus on ollut mukana, ole nähty.

Kokoomus tuli tämän lainsäädännön taakse täällä eduskunnassa pitkän, pitkän väännön jälkeen, ja eilisessä paneelissa puheenjohtaja Orpo vihjasi siihen suuntaan, että te olisitte vetämässä tukea tältä esitykseltä pois. [Paula Risikon välihuuto] Toivon, että näin ei ole. Toivon, että kokoomuskin on edelleen sitoutunut 0,7:n hoitajamitoitukseen, [Sari Sarkomaan välihuuto] koska se on ensimmäinen parannus pitkään, pitkään aikaan vanhustenhoivan laatuun. SDP pitää siitä kiinni. Me olemme valmiita tarkastelemaan lain voimaantulon aikataulua, jos se on välttämätöntä riittävän hoitohenkilökunnan turvaamiseksi, mutta me emme ole valmiita tuosta tavoitteesta luopumaan, [Puhemies koputtaa] ja toivon, että kokoomuskaan ei ole siitä valmis luopumaan, koska se on laadullinen parannus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2022 vp

16.53 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, ette te voi sanoa noin. Minä en eilisessä keskustelussa sanonut, että hoitajamitoituksesta pitäisi luopua. Minä sanoin sen saman, minkä on sanonut ministeri Lindén, että sitä ei pysytty nyt tässä aikataulussa tuomaan voimaan. Samoin on sanonut ministeri Saarikko. Sanoin sen aivan selkeästi. Miksi te vääristelette toisten sanomisia? [Kokoomuksen ryhmästä: Puhukaa totta!] Me tiedämme, että ei tällä hetkellä ole riittävästi hoitajia, jotta hoitajamitoitus voisi tulla ensi keväänä koko voimallaan voimaan. Kun hoitajia ei ole riittävästi, niin tällä hetkellä kotihoidossa ei ole riittävästi hoitajia. 3 000 ympärivuorokautisen hoidon paikkaa on suljettuna, koska ei ole riittävästi hoitajia. Tämä on tosiasia. Se on se tilanne, mikä on nyt. Te olette olleet vastuussa kohta neljä vuotta tämän asian hoitamisesta. [Maria Guzenina: Korjaamassa teidän sotkujanne!] Tästä asiasta olette olleet vastuussa neljä vuotta. [Puhemies koputtaa] Teidän tehtävänne on laittaa nämä asiat kuntoon tänään. Vanhukset voivat huonosti tänään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.54 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kyllä nyt toivoisin puheenjohtaja Orpolta suoraa ja selkeää vastausta siihen, oletteko te sitoutuneet 0,7:ään. [Oikealta: Oletteko itse? — Naurua] Oletteko te sitoutuneet siihen? Toivon saavani tähän suoran vastauksen. Te olette kyllä kovia luettelemaan erilaisia ongelmia, mutta kokoomukselta ei ole mitään ratkaisuita tullut vanhustenhoivan kriisiin. [Välihuutoja oikealta] Minä haluan kuulla, että te olette sitoutuneet tähän tavoitteeseen, ja jos näin on, niin erittäin hyvä, [Anne-Mari Virolainen: Te olette hallituksessa!] erittäin hyvä, että olette siihen sitoutuneet. Toivon tämän kuulevani suoraan, koska tämä on tärkeä kysymys.

Me kaikki muistamme ne järkyttävät uutiset, minkälaisessa kunnossa meidän ympärivuorokautisen hoidon hoito on ollut, ja se ei ole ollut sellaista, jolla ollaan voitu turvata ihmisten inhimillinen, arvokas vanhuus. Siksi me olemme tämän lain säätäneet. Siksi me olemme pitkästä ajasta tehneet laadullisia parannuksia vanhustenhoivaan, koska tilanne on ollut kestämaton. Teidän aikananne on leikattu hoitajien ja muiden julkisen sektorin työntekijöiden lomarahoja, on kurjistettu tilannetta, on ajettu niin hoitajat kuin muutkin julkisen puolen työntekijät sellaiseen tilanteeseen, että he tuntevat, että he eivät enää jaksaa. Tämä hallitus on saanut tämän perinnön, [Puhemies koputtaa] ja me teemme parhaamme korjataksemme tätä tilannetta, mutta kuten ministeri Lindén kuvasi, niin ei tämä asia aivan kuukaudessa hoidu. Mutta töitä teemme kyllä sen eteen. [Sari Sarkomaa: Neljä vuotta on kulunut!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt näyttää syntyvän sellaista jännitettä, että edustaja Orpo, olkaa hyvä.

16.56 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Olemme sitoutuneet. [Vasemmalta: Hyvä!] Me olemme sitoutuneet, mutta minä haluan käydä keskustelua siitä, että hallitus on itse usealla suulla sanonut, että hoitajamitoitusta ei voida tuoda suunnitellussa aikataulussa voimaan, koska ei ole riittävästi hoitajia. [Raimo Piirainen: Se on eri asia!] Ja koska hoitajamitoitus on jo nyt kun sitä on kiristetty, johtanut siihen, että vanhustenpalvelut ovat huonommassa tilassa kuin ne ovat olleet kertaakaan modernin Suomen historiassa. [Maria Guzenina: Teidän jäljiltänne!] Tänään omaishoitajat uupuvat, tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2022 vp

nään kotihoidossa on huonompikuntoisia vanhuksia, koska ei riitä hoitajia, [Vasemmalta: Eihän se siitä johdu!] tänään on 3 000 ympärivuorokautisen hoivan paikkaa kiinni, koska ei riitä hoitajia.

Te voitte aina sättiä kokoomusta kaikesta, mutta tosiasia on se, että te olette hallituksessa ja te olette olleet siellä neljä vuotta. Tämä oli teidän keskeinen vaalilupauksenne. Hoitakaa tämä asia kuntoon. [Puhemies: Kysymys?] Älkää moittiko muita. [Mika Niikko: Missä ne hoitajat ovat?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

16.57 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä painan tämän päivämäärän mieleeni: 15. syyskuuta 2022 Petteri Orpo lupasi tässä salissa, että te pidätte kiinni 0,7:n hoitajamitoituksesta — kiitoksia! Kiitoksia! [Sari Sarkomaa: Voisitko tehdä jotakin?] Minä muistan tämän lupauksen — minä muistan tämän lupauksen — ja nyt meillä on siitä eduskunnan pöytäkirjoissa mustaa valkoisella, että te lupasitte, että te pidätte kiinni 0,7:n hoitajamitoituksesta, 15. syyskuuta 2022. Tämä oli erittäin tärkeä viesti, ja nyt me voimme kaikki olla sitä mieltä, että tämä tulee voimaan. Aikataulua me voimme katsoa, mikä on realistista, mutta tämä tulee voimaan — niin te tänään lupasitte. [Sari Sarkomaa: Orpo ei ole pääministeri vielä, vaan te!]

Hallitus on myös tehnyt paljon vanhushoivan kuntoon laittamiseksi. Me olemme säättäneet hoitajamitoituksen. Me olemme antaneet kotihoidon puolelle tärkeitä esityksiä. Ministeri Lindén voi varmasti näitä tarkemmin käydä läpi. Me olemme juuri budjettiriihessä päättäneet esimerkiksi hoiva-avustajien koulutusmäärien lisäämisestä. [Sanna Antikainen: Pakkolakeja!] Me olemme kiinnittäneet erittäin paljon huomiota myös työperäiseen maahanmuuttoon, [Puhemies koputtaa] miten sitä kautta saadaan Suomeen lisää työvoimaa, jonka puutteesta ei kärsi vain julkinen sektori vaan koko työvoimakenttä laajemminkin. [Puhemies: Kiitoksia!] Hallitus on tehnyt työtä, mutta kyllä, paljon on vielä työtä tehtävänä.

Kysymyksen käsittely päättyi.